

golt, de hálás területén minél szorgalmasabb munkát fejtünk ki. Könyv- és folyóiratszeglénkben is az idén próbáltuk meg először a román tudományosságunk bennünket közelebről érdeklő kiadványait rendszeresebben számontartani. Ezt tovább kell folytatunk és még jobban kiszélesítenünk, mert az Erdélyi Múzeumé az a rendeltetés, hogy a magyar tudományosság felé közvetítse a román tudományosság eredményeit. Mind a három irányban az Erdélyi Múzeumnak a helyzeténél fogva különleges feladatai vannak. Alkalmazkodnia kell továbbá a mai idők kérdéseire és égető követelményeire is a közvélemény helyes irányítása céljából. A feladatok valósággal feszítik a szűk terjedelmét, szűkös viszonyaink azonban nagyon korlátozzák tisztán felismert valamennyi feladatának hiánytalan betöltését, különösen ha azt is hozzávesszük, hogy egyrészt az ellenőrzés akadályaival kell küszködnie, másrészt dermesztő közömbösségben kénytelen folytatni sok lelkes támogatást igénylő munkáját.

Végezetül még számot kell adnunk az Erdélyi Múzeum mellékvallalatáról, az *Erdélyi Tudományos Füzetekről*, melynek a sorszáma 1935-ben 73-ról 80-ra emelkedett. Az év folyamán megjelent 8 füzet 11 és $\frac{3}{4}$ ív terjedelemben 8 értékes közlemény könnyebb mozgását segítette elő. Kiadtuk továbbá a Brassóban 1934 aug. 26—28. napjain tartott tizenharmadik vándorgyűlésünk *Emlékkönyvét* 20 közleménnyel 146 lapon 9 ív terjedelemben.

Ez a három kiadványunk — Erdélyi Múzeum, Erdélyi Tud. Füzetek, Emlékkönyv, — összesen 734 lapot, azaz 45 és $\frac{3}{4}$ ívet és 326 tudományos közleményt jelent. Kiadványaink anyagi fedezésére az Erdélyi Múzeum-Egyesület költségvetési hozzájárulásából, előfizetésekből és eladásokból összes bevételünk 182.098 lej volt. A nyomdaköltség, kliséköltség, postaköltség, írói tiszteletdíj és egyéb kiadásaink összege 180.578.90 lejt tett ki. Így anyagilag is sikerrel zártuk az évet, mert 1519.10 lej megtakarítást hozhattunk át az 1936. évre.

Az elért eredményekért munkatársaimnak és a T. Választmányunk hálás köszönetet mondva, mély tisztelettel kérem jelentésem szíves tudomásulvételét.

Dr. György Lajos,
főtítkár.

A választmány jelentése az Erdélyi Múzeum-Egyesület 1935. évi működéséről.

A letúnt 1935. évben is sokszor volt szükségünk a nagy magyar géniusz művének mélyértelmű zárósortát magunk elé idéznünk, hogy a sok küzdelem közepette a bizakodásra erőt merítsünk. Sok volt a küzdelem, melyre erőt csak az a tudat adhat az élen harcolóknak, hogy mögöttük zárt sorokban, együttérző lélekkel aggódik, örül vagy bíztat

mindenki, kinek a magyar kultúra életadó erőt, mindennapi táplálékot, hű megőrzésre reánk bízott értéket jelent. Olyan kötelesség ez, az Erdélyi Múzeum-Egyesületen keresztül a magyar tudomány szolgáltatása való odaszegődés, amelybe egyéni érdekek, személyi ellentétnek nem szabad belevetnie árnyékát. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület büszke arra a háromnegyed százados elhivatásra, hogy reá bízott itt, az erdélyi magyarság között, a tiszta, minden kicsinyességen, a hétköznapok tusáján felülemelkedő tudomány szolgálata. Egyesületünk igyekezett a múltban s reméljük, igyekezni fog a jövőben is ezt a rábízott drága kincset minden veszély közül tisztán kimentve fejleszteni, növelni s áldásait szétárasztani a körülötte élőkre.

A tudomány terjesztésének szolgálatában jelenleg első helyen a Múzeum-Egyesület által rendezett előadások állanak. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület az 1935. évben 18 népszerűsítő és 25 szakelőadást. Összesen 43 előadást tartott meg. Így is 14 előadást voltunk kénytelenek az év folyamán engedély hiányában elhagyni. Negyvenhárom előadás megtartása egy év alatt, ha az Erdélyi Múzeum-Egyesülettel szemben talán nem is elégítheti ki az igényeket, mert eddig többhöz szoktattuk érdeklődő közönségünket, mégis tekintélyes számot ad, ha azt a körülményt is fontolóra vesszük, hogy más kulturális egyesületeink és intézményeink a dolgok jelen állása következtében mind gyéribben hallatnak ilyenemű ténykedésükről. Az eddigi heti műsor engedélyezésével szemben jelenleg minden egyes előadásra külön kérvényt kell beadnunk és a szükséges engedélyt megszerezni. Hogy jelenleg nem vagyunk kénytelenek talán sokkal kevesebb előadás megtartásáról számot adni, dr. Dunca Eugen megyefőnök és dr. Pop Leontin állambiztonsági hivatali főnök uraknak tartozunk köszönettel, kik előadásaink és gyűléseink megtarthatása ügyében többször szívesek voltak hatékonyan közbelépni. Fogadják ez uton is hálás köszönetünket.

Egyébként az 1935. év nem hozott az E. M. E. jogi helyzetében semmi változást. A Táarak használata, illetőleg az ezért járó ellenszolgáltatás ügyében a különböző kormányokkal régebben többször megkezdett és félbeszakadt tárgyalások a legutóbbi évben szüneteltek. Legfeljebb azt említhetjük meg, hogy az Ásványtár igazgatóságának ama szokatlan eljárását, hogy a közgyűlésileg kiküldött ellenőroket nem engedi be az ellenőrzésre, az 1935. szept. 21-én kézhez vett miniszteri leirat jogosítottának mondja. A leiratra a választmány kifejtette az ásványtári igazgatóságnak a jóváhagyott alapszabályunkkal és az állammal kötött bérszerződéssel ellentétes eljárásnak jogi tarthatatlanságát. Válaszunkra felelet még nem érkezett.

A nagyközönség körében, sőt az Egyesületünkkel szorosabb kapcsolatban lévők körében is elterjedt tévhit eloszlátására nem tartjuk fölöslegesnek annak a ténynek hangsúlyozását, hogy 1927. óta az Erdélyi Múzeum-Egyesület törvényszékileg bejegyzett, elismert jogiszemély, amely régi alapszabálya szerint működik.

1935. január 1-től 1935. december 31-ig bezárólag az E. M. E. szakosztályai a következő előadásokat tartották:

Népszerűsítő előadások (időrendben).

Bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi szakosztály:

1. *Bíró Sándor*: Körösi Csoma Sándor. 2. *Dr. Rajka László*: Kolozsvár képekben. (Vetített képekkel.) 3. *Dr. Varga Béla*: A vallás, mint filozófiai kérdés. 4. *Dr. Imre Lajos*: A házasság és család, mint pedagógiai kérdés. 5. *Brüll Emánuel*: A nyelvtisztaság. 6. *László Dezső*: A mai iskola és a gyermek.

Természettudományi szakosztály:

1. *Cseke Domokos*: Brassó és környéke. (Vetített képekkel.) 2. *Diószeghy László*: A lepkekről. (Felolvasta dr. Ferenczi Sándor.) 3. *Bányai János*: A Székelyföld gázforrás-kincse. (Vetített képekkel.) 4. *Dr. Tulogdy János*: A természet és az ember. 5. *Dr. Bálogh Ernő*: Erdélyi tájképfarmák. (Vetített képekkel.)

Orvostudományi szakosztály:

1. *Dr. Boér László*: A lakás egészségtana. (Vetített képekkel.) 2. *Dr. Parádi Kálmán*: A tuberkulózisról, mint gyógyítható betegségről. (Vetített képekkel.) 3. *Dr. Herskovits Izidor*: A röntgenezés multja és jelene. 4. *Dr. Vitályos András*: Női hormonok. (Filmvetítéssel.) 5. *Dr. Guzner Miklós*: A fogbetegségről, mint az életet veszélyeztető megbetegedésről. 6. *Dr. Fugulyán Katalin*: A szemüvegről. 7. *Dr. Herskovits Izidor*: A Röntgensugár 40 esztendő diadalútja. (Vetített képekkel.)

Szake előadások:

Bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi szakosztály:

1. *Pálffy Márton*: Cserei ismeretlen történeti adomái. 2. *Járosi Andor*: A legújabb Dosztojevskij kutatások. 3. *Dr. Rajka László*: Jókai román tárgyú novellái. 4. *Dr. Jancsó Elemér*: Aranka György és kora.

Természettudományi szakosztály:

1. *Dr. Tulogdy János*: Adatok Kolozsvár természetrajzához. 2. *Dr. Bálogh Ernő*: Ásványtani adatok Kolozsvár és Torda környékéről. 3. *Dr. Tulogdy János*: A Torda-hasadéki „Kéményseprő” barlang.

Orvostudományi szakosztály:

1. *Dr. Koleszár László* és *Dr. Herskovits Izidor*: Tonsilliták Röntgensugárral gyógyított esete. (Betegbemutató.) 2. *Dr. Herskovits Izidor*: Az ultrarövid-hullámok alkalmazása az orvostudományban. 3. *Dr.*

Boér László: Az ultrarövid-hullámok adókészülék ismertetése és bemutatása. 4. *Dr. Orient Gyula*: Újabb haladások az orvostudomány terén. C vitamin ismertetése. 5. *Dr. Mátyás Mátyás*: Lenyelt szárnyas csontjai által okozott bélperforációk. 6. *Dr. Weisz Fülöp*: Trombozisos és embóliák kezelése és megelőzése. 7. *Dr. Orient Gyula*: Vitaminkutatások legújabb eredményei. 8. *Dr. Orient Gyula*: Bucurestiben az V. sebészkongresszuson „A rákgyógyítás új módszerei” címen tartott előadásának ismertetése. 9. *Dr. Bogdán Károly*: Cukor értéke a vesebetegségek gyógykezelésében. 10. *Kontz István* mérnök (vendég): Adatok a rövidhullám-gyógyításhoz. 11. *Dr. Koleszár László*: A garat izolált lymphogranulomatosisa. (Betegbemutató.) 12. *Dr. Guzner Miklós*: Cysta permagna mandibulae operált és gyógyult esete. (Betegbemutató.) 13. *Dr. Osváth Lajos*: A diabetes sebészi kezelésének mai állása. 14. *Dr. Anghi József*: Dermatitis medicamentosa esetei. (Betegbemutató.) 15. *Dr. Koleszár László*: Primaer mastoiditisről saját esetek kapcsán. 16. *Dr. Boér László*: Gyalui mintajárás Románia egészségügyi viszonyainak tükrében. 17. *Dr. Elischer Ernő* (Budapest): A Basedov betegség kórtana és sebészi gyógyítása. 18. *Dr. Kisfaludy Pál* (Budapest): A Radium therapiái szerepe a sebészi megbetegedésekben. — Az előadásokon 21 hozzászólás volt.

Az 1935. év folyamán engedély hiányában elmaradt előadások.

I. *Bölcsészet-, nyelv- és történettudományi szakosztályban* (népszerűsítő előadások): 1. *Dr. Bitay Árpád*: Gyulafehérvár művelődéstörténete. 2. *Dr. Boga Alajos*: Báthory István. 3. *Dr. Tavaszy Sándor*: Nietzsche. — Szakelőadások: 1. *Herepei János*: XVII. századbéli 18 meretlen magyar verses emlékek. 2. *Dr. Jancsó Elemér*: Aranka György és kora. (A tavaszi előadássorozatban nem engedélyezték, az őszi előadássorozatban engedélyezték.)

II. *Természettudományi szakosztályban* (népszerűsítő előadások): 1. *Dr. Ferenczi Sándor*: A vérvizsgálat, mint a rokonság bizonyítéka. 2. *Dr. Balogh Ernő*: Erdélyi tájképfarmák. (A tavaszi előadássorozatban nem engedélyezték, az őszi előadássorozatban engedélyezték.) 3. *Dr. Szász Ferenc*: Meteor katasztrófák. — Szakelőadás: *Dr. Balogh Ernő*: Újabb adatok a komárniki barlang ismeretéhez.

III. *Orvostudományi szakosztályban* (népszerűsítő előadás): *Dr. Koleszár László*: A nátháról.

IV. *Jog- és társadalomtudományi szakosztályban* (népszerűsítő előadás): 1. *Dr. Küttel Lajos*: Fajelmélet. 2. *Dr. Oberding József György*: A legrégebb magyar pénzintézet.

Amily sajnálatos, hogy a Jog- és társadalomtudományi szakosztálynak egyetlen előadást sem sikerült tartania az egész év folyamán, annyira örvendetes jelenség, hogy a többi szakosztály előadásait, főleg az őszi előadássorozat alkalmával annál jobban látogatta a közönség. Míg pl. „A biztosítás társadalmi jelentőségéről” című előadást a hallgatóság kis száma miatt nem lehetett megtartani a tavaszi előadássorozatban, addig az őszi előadássorozatban kétszer is előfordult, hogy

az előadó terem nem tudta befogadni a nagyszámú érdeklődő közönséget.

Az „Erdélyi Múzeum“ folyóirat négy füzetben összesen 404 oldalon jelent meg. Az Erdélyi Tudományos Füzetek száma 72-ről 80-ra emelkedett. Az Egyesület külön kötetben jelentette meg a brassói vándorgyűlés emlékkönyvét és a brassói vándorgyűlésen tartott orvoskongresszus emlékkönyvét. Az 1935. évi rendes közgyűlés határozata alapján, minthogy a költségvetésbe felvett 25.000 lej semmiképen sem volt elegendő a 75 éves jubileumi emlékkönyvre, az emlékkönyv kiadása a folyó évre maradt. E célra a költségvetésbe 50.000 lejt javaslunk felvenni. A választmány az 1935. évről elhalasztotta a tervbevett vándorgyűlés megrendezését.

Folyóiratunk küzd a cenzúra miatt előállott nehézségekkel. Több ízben előfordult, hogy XVI—XVII. századi állapotokkal foglalkozó művelődéstörténeti tanulmányok teljesen érthetetlenek lettek volna, ha a cenzúra követelményei szerint a mai nevükön közölte volna az akkori magyar vagy török helységneveket. A tarthatatlan tudományellenes rendelkezés megszüntetésére az Egyesület kéréssel fordult a belügyminiszter úrhoz s közbenjárásra kérte fel dr. Iorga Nicolae volt miniszter úr történettudóst, valamint dr. Gyárfás Elemér szenátor urat. A kérés csak részben nyert ugyan kedvező elintézés, mert a belügyminiszter úr intézkedése szerint csak a történeti tanulmányokban lehet a helységneveket az akkori kornak megfelelő elnevezésekkel használni, mégis örömmel kell fogadnunk ezt az engedményt is, mert így az év folyamán 3—4 ilyen tárgyú tanulmány jelenhetett meg folyóiratunkban. E tanulmányok már régibb idő óta vártak közlésre. Hálás köszönetünket nyilvánítjuk a lekötelő megértő közbenjárásért dr. Iorga Nicolae és dr. Gyárfás Elemér uraknak. Reméljük, hogy az anyanyelv használatának elemi joga kivívja magának idővel a teljes elismerést.

A hozzánk érkezett kikölesönzési kéréseket igyekeztünk a lehetőség szerint az érvényben levő szabályoknak megfelelően, kedvezően elintézni. Az elmúlt évben főleg a könyvtárból történtek kikölesönzések külföldi intézmények számára. Könyvtárunkból két esetben nagyobb, ingyenes ajándékozás is történt, mégpedig a „Magyarfenesi Dal- és Olvasó“-körnek a könyvtári raktárban levő duplum-példányokból 165 kötetet, az Erdélyi Kárpát Egyesület tordai menedékháza könyvtára számára pedig az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadványai-ból 28 kötetet adományoztunk.

Az Egyetemi Könyvtárt ingyen, a különbeni évi 200 lej fizetése nélkül, látogathatták Egyesületünk mindazon tagjai, kik tagsági kötelezettségüknek eleget tettek. A tagsági igazolványt az E. M. E. tagjai a titkári hivatalban kaphatják meg.

A népegészségügy előmozdítására 50 példányban ingyen küldöttük a múlt évben is falusi tanítóknak és papoknak a Magyar Népegészségügyi Szemlét, melyet dr. Schmidt Béla szerkesztő orvos úr az 1934. évi 5000 lej előfizetési díjjal szemben, tekintettel az E. M. E.

anyagi nehézségeire, 1935-ben 2000 lej előfizetési díj ellenében volt szíves rendelkezésünkre bocsátani. Megértő cselekedeteért fogadja ez úton is hálás köszönetünket. A folyó évben egyébként e tételre nagyobb összeget javasolunk a költségvetésbe felvenni. A Magyar Népegészségügyi Szemle szétküldésének munkálatait, csupán a készkiadások megtérítése ellenében, a Magyar Nép heti folyóirat kiadóhivatala volt szíves eszközölni, melyért itt is hálás köszönetünket nyilváníjtuk.

Az Egyesület folyóirata ellenében hozzánk érkező cserepéldányokat, mindennemű adományt és letétet az illető Tárhoz küldöttünk át, kérve a Tár igazgatóságát, hogy e tárgyakat az Erdélyi Múzeum szerzemény-naplójába szíveskedjék bevezettetni. Az Egyesület elnöksége az Erdélyi Múzeum folyóirat 1935. évi I. füzetében felhívást intézett a közönséghez, hogy az Erdélyi Múzeum-Egyesület 75 éves jubileuma alkalmából legyen szíves a birtokában levő, sokszor az elkallódás veszélyének kitett tárgyakat, elsősorban okmányokat, családi levéltárakat, régi gyászjelentéseket stb. az Erdélyi Múzeum számára adományozni, vagy a tulajdonjog fenntartásával letétbe helyezni. Tárainkban e dolgok szakszerű kezelésben részesülnek, megóvatnak mindennemű romlástól s hozzáférhetővé lesznek a tudományos feldolgozás számára. Nem gyözzük eléggé hangsúlyozni, hogy a nemtörődés miatt már sok értékes dolog semmisült meg az egérrágás, penészesedés miatt. Ami a családoknál sokszor a padláson, kamrában vagy pincében tartott értéktelen limlomnak látszik és csak teher, esetleg értékes művelődéstörténeti s más természetű adatokat tartalmaz a tudomány számára. Mindnyájunk érdeke tehát, hogy az ilyen dolgokat megmentsük.

A tárvizsgáló bizottságok jelentése és a rendelkezésünkre álló adatok szerint gyűjteményeinkben a múlt év folyamán a következő gyarapodások történtek:

A *könyvtár* gyarapodása 71 mű 166 kötetben, melyből 26 mű 38 kötetben vásárlás, a többi ajándékozás útján jutott a könyvtár birtokába. Cserepéldányként 42 kötet folyóirattal gyarapodott a múlt évi állomány. A lefolyt évben bekötött könyvek száma 104 volt (4017 lej értékben.)

A levéltár 30 darabbal szaporodott, Rápolthy József pánccsehi kisbirtokostól vásárolták 200 lejért. Közüle 2 drb. a XVII., 4 a XVIII., 24 a XIX. századból való.

A levéltár feldolgozása a múlt év folyamán csak kevéssel haladt előre, minek oka a levéltáros hosszantartó betegsége volt. Minthogy a betegség épen tüdejét támadta meg, orvosi utasításra felépülése és hivatali munkájának megkezdése után is tartózkodnia kellett a porral járó munkától. Mindazonáltal a munka nem szünetelt egészen; tisztogattak, rendeztek. Remélhető, hogy az idén ismét rendszeren folyik minden.

Külön kell megemlékeznünk arról az örvendetes eseményről, hogy özv. Szentgyörgyi Istvánné úrnő városunkból való távozásakor kegyetes megőrzésre az Erdélyi Múzeum kézirattárának ajándékozta néhai férjének, a nagy színművésznek, 41 drb. különböző s legtöbbnyire saját

kezüleg másolt szerepkéziratát, Lear király szövegekönyvét s a nagy művészek, mint rendezőnek, 14 füzetből és csomóból álló, rendezésre vonatkozó jegyzetét és rajzvázslatait. A megőrzésre ajándékozást dr. Gyalui Farkas nyug. könyvtárigazgató volt szíves közvetíteni. Ámbár a választmány mind a nemes gondolkodású ajándékozónak, mind dr. Gyalui Farkas igazgató úrnak írásban köszönetét már kifejezte, nem mulaszthatjuk el ez alkalommal sem hálás köszönetünket nyilvánítani a köznek tett nemes szolgálataikért.

Az Egyesület titkárához érkezett könyvajándékokon kívül átküldöttük a könyvtár számára a Merza Gyula egyesületi ellenőr által ajándékozott régi gyászjelentéseket, az Orosz Endre révén Dibóczy József által ajándékozott papírpénz első nyomásokat és az egeresi Boeckai-kastélyról készített fényképfelvételeket, tusrajzot és alaprajzot. A Boeckay-kastély jelenlegi állapotának a jövő számára fényképekben és alaprajzban való megörökítéséért, amelynek csak készkiadásait térítette meg az Egyesület, Orosz Endre igazgató urat illeti az elismerés. Fogadja szíves fáradozásaiért ez úton is hálás köszönetünket. Az adminisztrációs költségek terhére szereztük meg könyvtárunk számára dr. Gál Kelemen: A kolozsvári unitárius kollégium története című 2 kötetes művét.

Az *Érem- és Régiségtárunkban* helyeztük el az Erdélyi Kárpát Egyesület részéről az Erdélyi Múzeum-Egyesületnek — ideiglenes létként, a tulajdonjoga és rendelkezése fenntartásával — átadott 6 db. a kolozsvári Mátyás-szoborra vonatkozó pályamunkát, az I. Apaffy Mihály és felesége templomi székét Erzsébetvárosról és egy pár fullajtárcsizmát sarkantyúval. Ugyancsak e tárunkba utaltuk át a folyó év elején Orosz Endre igazgató úr által ajándékozott római és középkori faragott köveket, melyek a helybeli Renner-palota alapjából kerültek annak idején napvilágra. Illesse köszönet ezen ajándékozásért is az Egyesületünk ügyeit szíven viselő ajándékozót.

A Tárak ellenőrzésére kiküldött bizottságok a Könyvtárra, Érem- és régiségtárra, Állattárra és Növénytárra vonatkozólag mintaszerű rendről és a gyűjteményeknek a muzeális elhelyezése tekintetében mindinkább minden igényt fokozatosan kielégítő elrendezéséről tesznek jelentést. E négy Tárnál kiküldöttünket a legnagyobb udvariassággal fogadták és adták meg nekik a szükséges felvilágosításokat. E négy Tár igazgatósága az Egyesülettől kapott dotációról eredeti nyugtákkal felszerelt jelentésekben számol el. A Könyvtár a dotációt könyvek és okmányok vásárlására, könyvkötésre, fényképeztetésre fordította. A még 1934-ben a levéltári anyag konzerválására kiutalt 10.000 lej rendkívüli segílyt a japánpapír hiányában még mindig nem sikerült felhasználnia, de reméli, hogy a folyó évben végre sikerülni fog a japánpapír behozatalára a szükséges engedélyt megkapni, s ezért kéri, hogy az Egyesület hagyja meg a 10.000 lejt a könyvtárigazgatóság kezelésében, sőt ha lehet, toldja azt meg valamivel. Az Érem- és Régiségtár, Állattár és Növénytár a dotációt konzerváló anyagok beszerzésére, az Állattár ezenkívül részben gyűjtő kirándulásra s a Növénytár

nagyrészből a gyűjteményeknek az új épületbe való átköltöztetésére fordította. Az Ásványtár a dotációt ez évben sem vette fel s az ellenőrök most sem ejthették meg az ellenőrzést. Ez utóbbira vonatkozólag a közgyűlésnek ismét tiltakozással kell fordulnia a minisztériumhoz.

Az Egyesület vagyoni állapota, az 1935. december 31-i állapotot feltüntetve, a számvizsgáló bizottság és a pénztárnok egybevágó jelentése szerint a következő: Az alapok értékpapírjainak összege, melyből csak a Magy. Kor. járadékkötvények bírnak valamelyes reális értékkel, változatlanul 262,151.85 lej, az alapok takarékbetétjeinek összege változatlanul 183,392 lej, kétes követelések változatlanul 18,667.37 lej, a Majális-utca 1. sz. ingatlan vételára illetékekkel együtt 1,093.000 lej, készpénzkészlet 112,889 lej, összesen 1,670.100 lej 22 bani. Ehhez járul még a gróf Wass Otilia-féle ingatlan értéke. Tehát a múlt évihez képest a vagyontöbblet 67.624 lej. A költségelőirányzattal szemben 43,402 lejjel volt több a bevétel; a kiadási tételek fedik az előirányzatot, csak a brassói vándorgyűlési emlékkönyv kiadási tétele haladja meg kb. 10.000 lejjel az előirányzott kiadási tételt. A többletbevétel a kamatokban mutatkozó többlet az állami letétben levő értékpapírok 3 évi kamathátralékainak kiutalásából állott elő. Két kiadási tétel, a jubileumi emlékkönyv kiadásának elhalasztásával és a vándorgyűlés elmaradásával, felhasználatlanul maradt. A számvizsgáló bizottság megvizsgálta a folyóirat, házigondnok, szakosztályok és titkár adminisztrációs elszámolását, valamint az ügykezelést és mindegyiket rendben találta. A Jog- és társadalomtudományi szakosztály utólag adta be elszámolását, amely szintén rendben van.

Az elmúlt évben a rendes évi közgyűlésen kívül hat választmányi ülés volt. A választmány az ügyeket 111 jegyzőkönyvi szám alatt intézte el. Az iktatókönyv 407 ügyszámot tüntet föl.

Szomorú kötelességet teljesítünk, midőn a múlt év folyamán eltávozottakról emlékeznünk meg. Örök búcsút mondtak Egyesületünknek dr. Asztalos Kálmán ügyvéd, Bajkó Viktor tanár, Balla György földbirtokos, dr. Kiss Ernő ügyvéd, Kovács Dezső főgimn. igazgató, Lukács Dénes gyógyszerész, dr. Szádeczky-Kardoss Gyula természet-tudományi szakosztályunk elnöke, — rendes tagok. Gróf Bethlen Pál, dr. Gergely Sámuel egyet. c. rendk. tanár, báró Kemény Katalin, dr. Szádeczky-Kardoss Lajos ny. egyet. tanár (Budapest), — alapító tagok és önnödi Veress Zoltán festőművész (Budapest) igazgató tag. Fájdalmas istenhozzádot mondunk, hiszen mindegyikük lelkes híve volt Egyesületünknek s örök eltávozásuk nagy veszteség az Erd. Múzeum-Egyesület számára. Dr. Asztalos Kálmán a X. vándorgyűlésünk rendezésében még legutóbb is cselekvőleg vett részt, dr. Engel Gábor nagy szerepet vitt az Orvostudományi szakosztály működésében, hálája jeléül a szakosztály koszorút helyezett ravatalára s érdemeit a szakosztály titkára, dr. Koleszár László, méltatta. Dr. Gergely Sámuel elévülhetetlen munkásságot fejtett ki az Egyesületben, Kovács Dezső szintén lelkes cselekvő tagja volt Egyesületünknek. Dr. Szádeczky-Kardoss Lajos neve pedig itteni egyetemi tanárkodása alatt fogalommalá lett. De mindezek

felül ma még szinte beláthatatlan veszteségünk van, dr. Szádeczky-Kardoss Gyula halála. Csaknem 40 évig szoros szálak fűzték Egyesületünkhöz. Ásványtárunk igazgatója, Egyesületünk főtitkára, választmányunk tagja, Természettudományi szakosztályunk elnöke volt. A hosszú idő alatt Egyesületünknek úgyszólván minden ügyében vezető szerepet vállalt s hivatali kötelezettségét ritka lelkiismeretességgel teljesítette. Halála alkalmából az Egyesület gyászjelentést adott ki, ravatalára koszorút helyezett. A temetésen dr. Róth Hugó alelnökünk búcsuztatta az Egyesület nevében. A választmány dr. Szádeczky-Kardoss Gyula-Emlékfüzetet szándékszik kiadni tanítványai dolgozataiból, s megiratja éretrajzát.

Beszámolóink az E. M. E. mult évi működését csak főbb mozzanataiban igyekszik vázolni. E működést külső adottságok s az Egyesület anyagi lehetőségei határozták meg. Az 1934. év súlyos pénzügyi hiánya parancsolólag követelte, hogy az anyagi források korlátozottságát egy pillanatra se tévesszük szem elől az 1935. évben, ha nem akarjuk veszélyeztetni az eddigi működési keretet is. Azt el kell ismernünk, hogy az E. M. E.-nek a közhatalomváltozás óta fokozatosan kiépített működése, a tudományos szükségletekkel szemben, még csak keretnek tekinthető, mely sok tekintetben nemcsak kitöltésre, hanem bővítésre is szorul. Nem mondunk le a reményről, hogy azok a mindenesetre tiszteletreméltó óhajok, melyek az E. M. E.-től erdélyi magyar tudományosságunk fokozottabb támogatását igénylik, amely kívánságok azonban ez idő szerint Egyesületünk anyagi erőforrásainak csak túlzott felbecsülésén épülhetnek fel, egykor — legalább részben — meg fognak valósulni: hiszen az E. M. E.-nek az állammal szemben jogos igényei várnak kielégítésre, tárai használatáért nem kap semmit immár 18. éve, nem is szólva más jogos követelésünkről.

Az E. M. E. itt vázolt egy évi tevékenységének hallatára egyesek lelkében talán felmerül az a gondolat, hogy nagyobb lendületű munka, erősebb és frissebb tevékenykedés kellene, hogy felváltsa az eddigi biztos, de lassú előhaladást. Az E. M. E. vezetősége ezt az erősebb lendületet új, fiatal, még el nem fásult, az életbe nem rég kikerült nemzedékeknek munkába állításával igyekszik biztosítani, másrészt azonban nem tévesztheti szem elől, hogy az E. M. E. oly nagy kincs őrzője, mely óvatosságra és a tudományos tevékenység fokozatos kiépítésére kötelez. Új alakulatok talán nagyobb könnyedséggel, merészebben indulhatnak neki a mai életsodrásnak, de a mult s annak kincsei olyan erők, melyek a meggondolt, kockázatmentes, lépésről-lépésre való haladásra köteleznek.

A választmány nevében:

Dr. Kántor Lajos.
titkár.